

სამარტივალო

სურათების და მატერიალი

გაზეთის № 236

დამატების № 4

პირს, 23 დეკემბერი, 1916 წ.

რომაელთა განცხოვა.

გაგონდება

ვალიკო!

წუხელის ვნახე სიზმარში
ოფლა და ხვითქში სცურავდი,
ხელში გეჭირა ფრანგული,
გააჭრებული ბრუნავდი.
სიკედილს წინ ეგებებოდი,
თავს და ქედს არა ღუნავდი,
მტერს დაეძებდი, ქვეყნის მტერს,
კერძოდ არაზე ზრუნავდი.

ჩასაფრებულის მტრის ტყვია
უჩინრად გეტანებოდა,
იცდენდა ჯაჭვის პერანგი,
მკერდამის არა გწვდებოდა.
იდექი, როგორც სალი კლდე,
მტერი ჯავრითა კვლებოდა,
ახრითმდა ბოლმა და სისხლი
რაკი ვერასა ხდებოდა.

კიდევა სცადა, —ნასროლმა
ძან შორს გადიარა,
კაი ყმას, კაი ვაჟკაცა
ცუდად არ დაგეზიარა.
შენგან ნასროლმა ტყვიამ კი
წორედ პირდაპირ იარა,
მტერს მოხვდა მარცხნივ ძუძუში
და წასკდა სისხლის იარა.

და სთევა: ახია ჩემზედა,
რაკი ლაჩრადა კვდებოდა,
მე კი ის ბაითალმანი
ძალიან მენანგებოდა:
დე ყოფილიყო ამ სოფლად,
ეცოცხლა, ელოლიალა,
რომ უფრო მეტი შაესვა
შურით აღვისილი ფიალა.

შიო მღვიმელი.

გაგონდება ვერცხლის ლამე,
როს შენ ღმერთი ეშხსა თოვდი
და მე შენი მოთაყვანე
ჩემს სიყვარულს ასე ქსოვდი?

გნახე, ვნახე სათნოება
და ვინარე შენი ცნობა,
თვალი თვალსა გაგაყოლე,
ცრემლად ვადნე ჩემი გრძნობა.

გაგონდება, რომ მითხარი:
„თუ შენ გიყვარს, —აი გული,
მომიძლვენი, ძრიელ მიყვარს
მთის ყვავილთა თაიგული!“

აგისრულე: მოგიძლევნი...
მაგრამ არა, არა, არა!
ვერ მიიღე: იმ ძვირფასმა
დაგლიჯა და გადაჰყარა.

გადაჰყარა, ამატირა
და დასწყევლა ჩემი ცნობა,
მე კი ყვავილთ დანერულთა
მოგაფრევიე ჩენი გრძნობა.

გაგონდება ის სალამო,
მოწყენის ხმით რო მითხარი:
„გამიგონე, მომისმნე
წუხელ ვნახე მე სიზმარი,

ვითომც მაღალ წვრილ კიბეზედ
ადიოზი, მშორდებოდი,
მშორდებოდი, შეგცეროდი,
შეგცეროდი და გრიროდი!“

იპ, რა ვუყო გულსა მტირალს,
სტირის, მოსთქვამს და ლონდება,
და ჩურჩულებს: „მაინც, ჩემო,
მაინც, ღმერთო „გა-გო-ნდება“?!

ან თუ კიდევ გაგონდება
შენ რო მითხარ: „შენ გიყურებ,
რაც დაკარგე თუ მონახავ—
რასაც შემთხვე, აგისრულებ“.

გაგონდება კიდევ ერთხელ
ცას ვარსკვლავი რო ჩამოწყდა
შემოგჩიელე: „ის ჩემია,
ზეცას მოსწყდა, მოსწყდა, მოკვდა“.

მიპასუხე-ხელავ, ხედავ,
ჩემი მნათიც ძირს ეშიება
და ორივე სიყვარული
ერთმანეთსა, აქ შეხვდება.

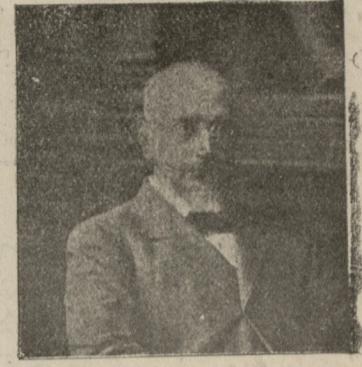
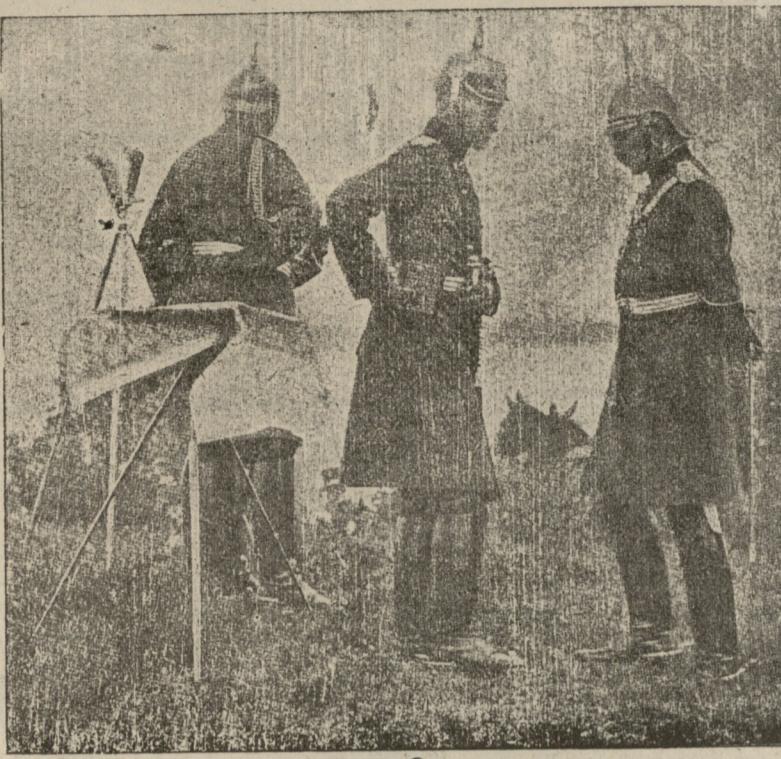
გაგონდება ყველა ის შენ,
და დღეს გიყვირს რო მიყვარხარ?
აპ, რა გიყო, ღმერთო ჩემო,
რომ ალქაჯათ გარდაჰყმნახარ?

შორს, შორს ჩემგან! არ მიყვარხარ,
არ მიყვარხარ: ერთხელ წმინდა
ჰეჯავრები, მძულხარ, მძაგხარ,
შენი ხილვაც კი არ მინდა!

გუშინ, ღმერთო, დღეს ალქაჯო,
მოდი ახლოს, ეი, სად ხარ?
და ჩემს გულსა აი მისოვის,
რო უყარდი, წიხლი დაჰკერ!

დაპკარ წიხლი, და დაგლიჯე
ეს ოხერი ჩემი გული,
ვით ძვირფასმა აი იმ დროს,
ის ძვირფასი თაიგული.

დ. კოპალი.

ვენიზელონი.

ბოლქვანიკი თავადი იფანე დავითის ძე
ციციშვილი ორჯელ დიჭილილი და დაჯილდოვე—
შეს ბული ხუთი სამხედრო ჯილდოთი.

ფულდმარშალი პანდერბურგი, საბერძნეთის მეფე
კონსტანტინე და კაიზერი.

გულ-ნიშალი—(გულ-მოსულად) სა-
აქოს გამოგასალმებო.

მუხთარ-ბეგი—შე ქალო! მერე ხალ-
ხი? ხალხს რარიგ უუყვარებარ, ეხლა
შენ თვით არ სთქვი?

გულ-ნიშალი—(მწარის გაცინებით),
ხალხი?... იგი თქვენ სიკეთილს განა
ხალხს შეატყობინებს? ჩვენ ხალხში
დამსახურებული ნადიმშე მიუწვევიათ.
ხალხს ოქრო მოაბრუნებს... შენმა მე-
ტროქებ ამ კართან გასვლისას თავი
შენი რომ მოაკვლევინოს, ხალხმა რა-
ღა უნდა გიშველოს.

ისმეთ-ხანუმი—კმარა ქალო! გათე-
ნებამდის ასე უნდა გვშეამო?... თუ
რომ სხვა გზა და შველა შეგიძლია,
გვითხარი და თუ არა და დაშურდო!

გულ-ნიშალი—ზოგს მამა მოუკლეს,
ზოგი დაუტანჯვიათ. ყველას ამ უბე-
დურისისაგან თავის დახურევა უნდა!
ხალხი ბელადს ეძებს.

ისმეთ-ხანუმი—გადია, ხომ არ გა-
გიერბულხარ? ბატონი უნდა გაჟავარ-
ჩინოვთ და ცეცხლის შუაგულში გი-
და ჩაგდო?

გულ-ნიშალი—ოხ!. ნეტავი ყოვ-
ლად შემძლებელი ღმერთი მომასწრე-
ბდეს ბატონი ამ დაჩაგრულ, დატან-
ჯულ ხალხის წინამძღვრად დავნა-
ხავდე, ნეტავი ენახავდე ამ ათი ათა-
ობითა ხალხის სიკოცხლის, ნამუსის,

ქონებისა და უფლებების დასაცელად
შუაგულ ცეცხლში ჩავარდნილა. სრუ-
ლებით უჭვი არა მაქვს, დამმხმარედ
შეუერთდეს მას მებრძოლი ანგელო-
ზება. მაშინ მეც დაგეშვიდდები. მაშინ
მეც ცრემლიან თვალებით შენის დღე-
გრძელისა და დიდებისათვის დავი-
ლოცები. მაგრამ ღვთის ნებაა ბატონი-
მა არჩეულ გზაზედ უნდა შეიწიროს
თავი. ამ პატარა ჭიქას უუყრებ? შეი-
მდგარი წმინდა წყალი, ჩვენ ორი სუ-
ლისათვის, ამ ჭვეუნის ტანჯვა წვალე-
ბისაგან თავის დასალწევად საკარი-
სია. განვებამ ჩვენ ერთი დიდი მხეცი
გადაგვიდა, აქ რომ აღმიანმა იც-
ხოვროს, მას ეს არ უნდა. ხალხის უფ-
ლებისთვის ერთმა გმირმა უნდა თავი

გამოიდოს და მამულისთვის თავი დას-
დოს. რაც ის მტარვალი ამ მხარეს
განაგებს, სწორედ ორი წელი შეს-
რულდა. ისეთი დღე არ გათენებულა,
რომ მას ათი და თხუთმეტი წუთისო-
ფელს არ გამოასალმებინოს. დღესას-
წაულის წმინდა დღებშიაც კი, ერთი
ასე თორმეტისა და მეორე კი თხუთ-
მეტი წლის ექვნებოდა, უმანკო ყა-
ნვილები, მის წრინა ცხენის ფეხ ქვეშ
გასრისეს. ხელმწიფებრი ამ მტარვალო-
ბისა განა იცას რამე?

მუხთარ-ბეგი—კმარა! ხალხს უ-
რალოდ დახოცეთა და მათის გვამე-
ბის გათელვით სამთავრო ტახტზედ
ვერ ავალ. გემის!

გულნიშალი—(თავად, პირმოფერე-
ბით) მაშ, თუ ეგრია ღმერთმა შემწე-
ობა მოგცეთ. მე ამის შემდეგ იღარა
დამჩერია რა, გარდა თქვენთვის ლო-
კვასა და ლეთისადმი ვედრებისა...
(გვა).

გამოსახლა გეოთხე.

მუხთარ-ბეგი და ისმეთ-ხანუმი.

მუხთარ-ბეგი—მოდი ჩემო! მოდი
ჩემი ისმეთ! შენმა გადიას უადგალო-
ოცნებამ არ შეგაწუხოს. მოდი! ჩვენ,
ჩვენის ღრივის გატარებას შეველით.
შეხერი! პირა მოგარე წყალში
რა შევენირად გამისახულა... გე-
სოეს, გავშეინიას, რომ გაიხდიდა და
ცურვას დაიწყებდი? აგერ, ძეწნის ჩა-

მოშევიბული შტოები რა კარგი სანა-
ხავია?.. შექა, ფოთლებ შორისა რა

სასუქოვოდ ციალებს. თითქნის სა-
პატარძლო ქალიშვილი წყლის ნაპირის
ზის და გადიოშვეულ გიშრის თმასა,
ალმასის საგარეცხალით იგარცხისო. არაფერს ლაპარაკი გადა-
და შეკრისა?

ისმეთ-ხანუმი—ბატონი ჩემო. მო-
ახერხე, ამ ჭვეუნას მოვშორდეთ! იცი,
გულნიშალი. კაცი რომ იყოს, რამეს
ჩაიდენდა. უძინებოდ არ შფოთავს.
სიტყვებმა მისმა, აღგნენებულის ერთის
დანით გული დამისერა. ისმეთი თქვენ
გენაცვალოთ სხვა ერთ ალაგას გადა-
მიყვანე. მე ამგარი ცხოვრება არ
მსურს. კიდევაც რომ იყო ჩემთან სა-
ფრთხე გველის, მე კი სიკოცხლე
მწყურიან შენთან. ამდენ მწყხარებას,

ამდენ ტანჯვა-წვარებას ვერ გავუ-
ძლებ, გადაცირევი. ამ ხელების სიმ-
ხულების შეხედე და რა მდკომარეო-
ბაში ვარ, შემიბრალე.

მუხთარ-ბეგი—ჩემო ისმეთ! ასე
სევდიანი სხვა ღრის არ ჰყოფილხარ.
გამოსახლა მახსოთ.

გულნიშალი—(აღშოოობებული) აპა,
რაც გოთხარით, ყველა გამართლა-
აგერ, ყარა-ველიმ სახლს დაგვეცა. ნე-
ტა მცვდრად იშიბილვიყავ და ეს
დღები არ მენახა.

ისმეთ-ხანუმი—ოხ!. ბატონი ჩე-
მო, მე გავხდი შენი უბედურობის მი-
ზეზი.

მუხთარ-ბეგი—გაჩუმდით, რასა
შფოთავთ!

ერთი ხმა—(გარედან მოისმის) ასე
მოურიდებულად, ასე თავ-ღებულად
ოჯახში მომისევლება?

მეორე ხმა—(ისევ გარედან) მაგ
პირუტყვის ნუ ალაპარაკებთ!

პირველი ხმა—(წახსნარის ხმით)
მუკტოლები! ერთ კაცზე ორმოცნი მო-
სდიხარო!

მეორე ხმა—ნუ ალაპარაკებთ! კი-
ბიდან ძარს გადისროლეთ მეოქი. (კი-
ბიდან გადააღდებენ. მეტიან ბეგი გა-
რედ გასვლას მოინდომებს, მაგრამ
ისმეთ-ხანუმი გადაეცვევა და არ გაუ-
შევს).

გულნიშალი—ყარაველის ხმა! იგი
მხეცი, იგი პირუტყვი...

გამოსახლა მავავს.

იგინივე, ურავლი და რამდენიმე
ალბანელი.

ყარა-ველი—არ გაიძარა! ფაშის
ბრძანებით დატუსალებული ხარ. ია-
რალი ჩავაბარე.

მუხთარ-ბეგი—თავს იგდებ! ვინ გა-
ბედა ჩემი დაპატიმრება? ვინ ბრძა-
ნების ხმლის ჩამოხსნა? (ხმალებ იტა-
ცებს).

ყარა ველი—(იარალის მოიმართავს)
ერთი ნაბიჯი კადევ და სიკოცხლეს
ჩაგიმწარებს!

ისმეთ-ხანუმი—(მუხთარ-ბეგს გა-
დაეხვევა) ბატონი ჩემი! ღვთის გუ-
ლისათვის გახერდა. ჩემი გულისათვის,
გაჩუმდი. ამ მკვლელებმა, შენ უნდა
გამოგიმეტონ. (ტახტზე დაუშვება და
გული წაუვა).

მუხთარ-ბეგი—(ისმეთს ეშველება)
ჩემი ისმეთ, ესენი კი არა შენ მომ-
კლავ!

ყარა-ველი—მთელი თემის არევ-
და დევა და ფაშის საწინააღმდეგოდ
ამბოხება მოხდინე და ამ ღრის ქა-
ლიშვილის უბეში უბეში თავს ითა-
როვ?

მუხთარ-ბეგი—ხმა გაქმინდე! მე
რომ ხალხი ამეჯანუებინა თქვენ ჯო-
ჯოხებით გამგებთა ხელში იქმნებოდით.
ბაგას მიბედავ? (იერიშს მიიტანს. ამ
ღრის გულისალმებინობით გადაეხვევა).

ყარა-ველი—სიკოცხლეს მოგის-
პიბი. (მის განკარგულებაში მყოფ ალ-
ბანებს) ამ ვაჟაბატონს სიკვდილი აქვს
მისჯილი.

მუხთარ-ბეგი—(გულნიშალი) ჩამო-
მცირე თორებ გაგაპონ!

გულნიშალი—ამჩენე, მოგლავენ! შეხის შიგნულოს არ შეიბრალებ?

მუხთარ-ბეგი—(დიდის ტანჯვის შემდეგ ხმალს ფეხით დამტკრევეს,
დამიაჩას ფანჯარიდან გადააგდეს).
გულნიშალი—პირველად უფალსა და
შემდეგ კი შენ გაბარებ ჩემს ისმეთს.
(ძის წინ წაღლილის მომდომეს ერთ
ალბანი) უკან გამომეუ! შე უზრდელო.
(თითეულად გავლენ. ყარაველი უკან
დარჩეა და სასათლეზედ ერთ ბა-
როს დასტოებს და შეძლევ გავა).

გამოსახლა მავავილი.

გულნიშალი და ისმეთ-ხანუმი.
გულნიშალი—(ბარათ აიღებს, მე-
ტარედ გაიკინებს და წარტერილის
კითხვის დაიწყებს) „ბატონს ისმეთ-
ხანუმს მიერთვას“. (წიგნს გახსნის და
კითხულის) „ჩემო ორთავ თვალის
სინათლევ. სულო და გულო, ჩემო შე-
უფერა“ გრერეც გირესი! „იც ჩაგი-
დინე, მიზეზი თქვენ ხართო“—ყოვ-
ლად სახაველო!..

ისმეთ ხანუმი—(შიშათ და კრძალ-
ვით წამოდგება) სად არის ბატონი?
ხომ არ მოუკლავს.

გულნიშალი—არ მოუკლავთ. (წე-
რილს გადასცემს. ისმეთი კითხულის)

ისმეთ-ხანუმი—ლმერთო ჩემო! რა
სიბოროტე და სიმდაბლეა. ჩემო გა-
დინა! ბატონი ჩემის გამოისობით იღუ-
პება.

გულნიშალი—არა! ლტერთი გად-
მოგებულე, შენის შემწეობით უნდა
გადატეს.

(ფარდა)
მაჟირელ-ბეგ აბაშიძე.

შექმნა ფეტკა-თედო-თევდორე ღლონგისა

ეროვნული
გიგანტებისა

გაზეთ „ზეირთის“ საიუბილეო ნომერში, როიელიც მიმდინარე წლის 10 ოქტომბერს გამოვიდა, სხვათა შორის ჩვენი გაზეთის შესახებ შემდეგი ეწერა: „პოლიტიკურ ჯგუფებთანაც გარკვეული იყო ჩვენი პოზიცია. გეძაგდა და გეძაგს გაზეთ „საქართველოს“ პოლიტიკა. პოზიცია, რომელსაც იცავს გაზეთი „საქართველო“ ყალბი იყო თავიდანვე და ყალბი იქნებოდა მთელი მისი მუშაობა, ორჭოფობა, სიმხდალე, მუხანათობა, გაიძერობა, სინიდისისა და სამწერლო ზნეობის ლალატა—აი ყოველივე ის, რაც ახასიათებდა გაზეთ „საქართველოს“

და რის მარტივად დამტკიციბას შეეძლებდით ყოველ წუთს. „საქართველოელები? ამ ნამდვილი საქართველოს ფალიციკატორებმა და ჭუჭუში ამოსვრილმა ხალხმა თავიანთი წიხლიც გვითავაზეს“.

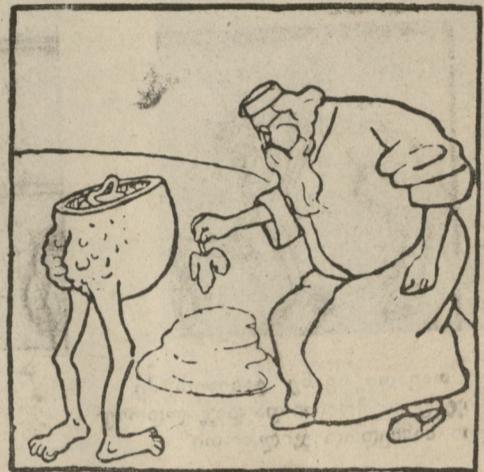
უფრო ლმბიძირი იყო „ზეირთი“ „თანამედროვე აზრისა“ თანამშრომლებისადმი: „ჩვენს ბრძოლას მათთან მეტი დენტლმენობა ახასიათებს, მეტი პრინციპიალობა და სიდინჯე“. ამ ციტატების საცემით შეაგნებათ საჭიროა გავიხსენოთ თუ როგორ გააჩინა ოლიმპიულმა ძეგლმა უებრო ჯენტლმენი ბ. თედორე ღლონგი.

„შემდეგ ტორსო. უკან სქელ ტყავს მიეამაგრებ, რომ ზოგიერთ პანლურებს გაუძლოს..“

„მუცელი დიდი უნდა გავუათო, კუკი კი სირაქემის მიეცე, რათა ყველაფრის მონელვბა შეეძლოს.“

„ღლოვის ფოთოლი სადგურ ლანჩხუთიდან გამომიგზავნეს.“

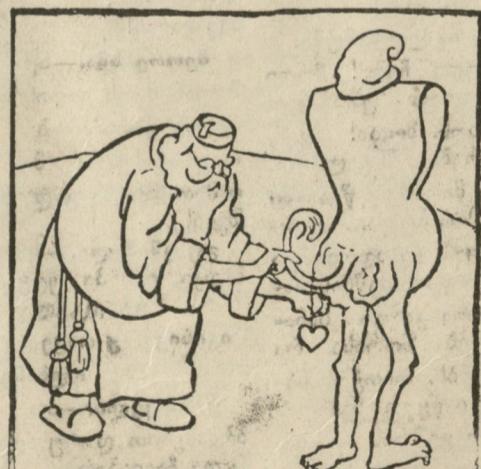
„შვეიცარის გაჩენა პეტრი როტლი დამიჯდა. ახლა კი უნდა დავისვენო: მოდი თედორე ღლონგტს გავაკეთებ!“

„აპა, შესაფერი ტალახიც!“

„დაგიწყებ ფეხებიდან. ერთი მიაბიჯებს წინ, მეორე მიაბიჯებს უკან.“

„კინალამ კუდი არ დამავიწყდა! ეს ხომ ყმაწყილს საქიცინოთ დასჭირდება. ბარემ გულსაც ზედ დავკიდებ, რომ ამ თავითვე შარვალ ქვეშ ჰქონდეს.“

ოლიმპიელმა ლმერთმა მკითხველის გონიერება-მახვილობაზე მიაგდო იმის გამოცნობა, თუ რის თავი აბია ბ. თედორე ღლონგტს?